

De Krant van 't Land

9-de jaargang - no. 4 - december 1997

NAMEN VOOR HEM, DROMEN, SIGNALEN.....

Die naar menselijke gewoonte met een eigen naam genoemd, toen hij in een ver verleden werd geboren, ver van hier...! Zo begint een bekend en geliefd gezongen tafelgebed van Huub Oosterhuis. En dan noemt hij enige namen: Jesjoe - Jezus, zoon van David, zoon van Adam. Heiland, visioen van vrede, die ook Zoon van God genoemd wordt.

Het is een menselijke gewoonte om iemand of iets een naam te geven. Een naam die jou eigen wordt, die als een tweede huis om je past, waarmee je gekend wordt, bij mensen en bij God, zo zeggen we in de doopviering. Een naam, dat ben je zelf, daar mag je in wonen. We zijn er wat creatiever in geworden, al kun je soms nog uit de naam van iemand ongeveer afleiden in welke jaren hij of zij geboren is. Er was een tijd dat Franse namen in waren, of Scandinavische. Er zijn jaren met veel Jeffrey's of Kimmen.

Jezussen zijn er, althans in onze streken, maar weinig. Eigenlijk ken ik er maar één, en die is van het jaar nul of zo. Een naam als een programma: Jezus - Jehoshua - Jozua: verschillende vormen van de naam die betekent: God redt. Het is de naam van de man, die het volk van Israël uit de woestijn het Beloofde Land binnenleidde en die voorging in de strijd tegen de vijanden van Israël. Het is de naam van een geleerde schrijver, die een grote verzameling

aanlegt van wijze lessen uit de geschiedenis van het volk: Jezus Sirach. En het is de naam van de zoon van Maria en Jozef van Nazareth. Zó is hij bekend bij zijn tijdgenoten. Maar er zijn er ook, die méér in hem hebben gezien. Voor hen is hij de vervulling van een belofte: dat er een mens zal komen, die de relatie tussen God en mensen weer zal herstellen, die de mensen een nieuwe weg zal wijzen. Hij zou de Gezalfde, de Messias of Christus zijn, die het volk naar een nieuwe toekomst zou leiden. Zoon van David wordt hij daarom ook genoemd, want David, bij die naa kwamen oude dromen weer boven drijven. En als die naam eenmaal is gevallen, komen er meer: Wonderbaar raadsman. Vredesvorst.

Een naam als een programma, als een visioen van vrede, als een teken, een signaal van hoop door God aan ons mensen gegeven. Zózeer dat hij zelfs 'God-met-ons' genoemd zal worden, Zoon van God. Zelf noemt hij zich hooguit 'mensenzoon'. Dat was genoeg voor Hem. Maar dankzij Hem ligt ook daarin iets van een droom, een visioen van hoe een mens, hoe wij mensen kunnen zijn. En dan wordt hij de nieuwe Adam, de eerste van een nieuw slag mensen.

Over een paar dagen vieren we zijn geboorte. Maar het wordt pas echt, als het niet alleen om hém gaat, maar als die nieuwe mens in ieder van ons aan het licht zal komen. Dat zou nog een een écht 'Zálig Kerstfeest' zijn!

Pastor Jos Droste

KERSTLICHT

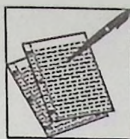
een gedicht van Marinus van den Berg

*Een opzienbarend licht
is onder ons verschenen.
Een nieuw uitzicht is geboren
voor allen die zoeken
naar het onvergankelijke licht.*

*Een opzienbarend licht
in onder ons verschenen.
Een nieuw uitzicht is geboren
voor allen op wie wordt neergezien
zonder aanzien.*

*Een opzienbarend licht
straalt ons in het gezicht.
Een kindergezicht
doet ons de mensenzelfde van God zien.*

*Het verlicht ons levenspad.
Het troost ons in de nacht.
Het schittert aan de hemel
als een ster voor allen die
uitzien naar een nieuwe dag,
die baadt in het licht
van liefde, vrede en gerechtigheid.*

IK GEEF DE PEN DOOR AAN.....

Aan het eind van dit verhaal staat mijn naam, dus hoef ik me niet aan u voor te stellen.

Ik ben geboren in Lievelede, gemeente Lichtenvoorde (dus is ben een 'keienslöpper'). In 1963 ben ik getrouwd met Johan de Vries en kwam zo in het 'kruideniersvak'. Heel fijn, de omgang met de klanten maar af en toe 'wol ik de suker wal deur de roete kloeten'. Voor ik trouwde was ik jaren lang gediplomeerd verpleegster geweest, zoals dat toen nog heette. Later werd ik subhoofd van de interne afdeling van het Sint Elisabethziekenhuis in Winterswijk. Dus ik kwam in een heel ander beroep. Maar alles went en de gemoedelijke omgang met de Bredevoorters deed mij hier snel thuis voelen.

In 1964 vroeg pastoor Van Leer, of ik zitting wilde nemen in het bestuur van Sint Bernardus. Ze moesten namelijk een gediplomeerd verpleegster hebben (op papier!) van hogerhand. Van de toen aanwezige religieuzen die op Sint Bernardus werkten, had op dat moment niemand de vereiste papieren. Zo is bij mij de 'Bernardusliefde' begonnen. Dit heb ik negen jaar gedaan. Door drukte met 't gezin, vier kinderen, en de zaak werd dit een beetje veel en ben ik er mee gestopt. In 1979 is mijn man overleden. Ik ben toen verder gegaan met de zaak maar dan in handwerken en aanverwante artikelen. In 1988, na de verbouwing van Sint Bernardus hebben we de 'Stichting Vrienden van Sint Bernardus' opgericht met de bedoeling geld bijeen te brengen voor verschillende noodzakelijke behoeftes die door het bestuur niet betaald konden worden. Wij zijn begonnen met het werven van donateurs, tegelijk zijn we gestart met: 'De Krant van 't

Zand'. Op dit moment hebben we ruim vierhonderd donateurs. Nieuwe donateurs zijn natuurlijk van harte welkom (briefje met uw naam en adres in de brievenbus van Sint Bernardus of bij mij, Misterstraat 43, en de rest komt voor elkaar.) Jaarlijks houden we onze bekende bloemenmarkt in mei, boekenverkoop op de particuliere boekenmarkt. Tijdens drie grote boekenmarkten houden wij 'terrasverkoop' o.a. koffie met pillenwegge, frisdrank, enzovoort. Een grote veiling hebben wij georganiseerd met vele vrijwillig(st)ers onder de leiding van de 'veilingmeesters' Theo Grijsen en Jan Elferink. 'n Geweldig succes met een opbrengst van ruim ! 40.000,- ! Dankzij de talrijke kopers hebben we dat bedrag kunnen bereiken. Van deze opbrengst en van het donateursgeld is heel Sint Bernardus voorzien van zonwering.

Sinds vier jaar heb ik ook zitting in de lokatiecommissie. Deze commissie houdt zich bezig met de gang van zaken rond Sint Bernardus. Wij begeleiden de weeksluiting bij toerbeurt, bezoeken nieuwe bewoners, verzorgen samen met de Vrienden van Sint Bernardus de bibliotheek op dinsdagmorgen, enzovoort. De lokatiecommissie heeft vanaf 12 december een nieuwe naam gekregen namelijk: de cliëntenraad.

Graag wil ik het lokatiehoofd en alle verzorgsters van Sint Bernardus bedanken voor de altijd spontane samenwerking. Dat geeft ons als 'de Vrienden' en cliëntenraad een stimulans om steeds weer met plezier te werken voor de bewoners. Ook veel dank aan alle vrijwillig(st)ers waarop we altijd een beroep kunnen doen tijdens de boekenmarkt en de terrasverkoop. In deze spontane samenwerking is ons kleine Bredevoort héél groot.

Trees de Vries

DE LEGENDE VAN DE VIERDE KONING

Een kerstverhaal naar een Russische legende, herkomst onbekend.

Weten jullie wel, dat niet drie maar vier koningen uit het Morgenland vertrokken zijn om de Koning der mensen te aanbidden?

Zo begint een Russische legende.

Van vier verschillende kanten waren zij op weg gegaan. Ieder van hen droeg het kostbaarste van zijn land: schitterend goud, zoete wierook, heerlijke mirre en de jongste, de vierde koning drie edelstenen van onschatbare waarde.

De geheimzinnige ster trok voor hen uit en rusteloos volgend zij. Ze kenden dag noch nacht, honger noch dorst. Voor de schoonheid van de aarde waren zij blind, en doof voor het levendige stadsgewoel.

De woestijn vreesden zij niet: zelfs de gloed van de zon kon hen niet deren. Zij zochten slechts Hem, naar wie hun volk sedert duizend jaren had uitgezien: de goddelijke Koning, de Verlosser. Het verlangen God te aanschouwen brandde het vurigst in de jonge koning. Hij reed achteraan, geheel in dromen verzonken.

Toen opeens, hoorde hij snikken, zo indringend en bedroefd. Hij werd erdoor uit zijn dromen gerukt. In het stof zag hij een kind liggen. Het was zo teer en hulpeloos; en hij, vol ontferming bewogen, tilde het behoedzaam op zij paard. Langzaam reed hij terug naar de stad, waar zij zojuist door waren gekomen. De drie andere koningen hadden er niets van gemerkt. Vastberaden trokken zij achter de ster aan.

Niemand in het dorp kende het kind.

Omdat de jonge koning het lief gekregen had, vroeg hij aan een jonge vrouw het kind te verzorgen. Uit zijn gordel haalde hij één van zijn edelstenen en gaf die, zodat het kind onbezorgd zou kunnen leven.

Daarna werd hij voortgedreven om zijn metgezellen en de ster, die hij uit het oog verloren had, te zoeken. Hij vroeg de mensen naar de weg, die de buitenlandse koningen waren gegaan. En... wat een geluk; op zekere dag zag hij de ster weer en haastig ging hij er achteraan. Niettemin was het wonderlijk, dat hoezeer hij ook verlangde de Heiland der wereld te vinden en voor Hem te

knielen, de nood van het kind hem gevoelig had gemaakt voor alle nood; en dat liet hem niet meer los.

De ster leidde hem door een stad. Een rouwswagen kwam hem tegemoet. Achter de kist liep een vrouw met haar kinderen. Wanhoop en verdriet spraken uit hun ogen. Vertwijfeld klemde de kinderen zich aan hun moeder vast.

De koning steeg van zijn paard. Hij zag dat niet alleen droefheid om de dode zulke smart veroorzaakte. Men vertelde hem dat nadat de man begraven zou zijn, de vrouw en haar kinderen als slaven verkocht zouden worden. Omdat niemand hun schuld voor zijn rekening wilde nemen, zouden zij uit elkaar gerukt worden.

Door medelijden overweldigd, nam hij de tweede edelsteen uit zijn gordel. Hij legde hem op zijn hand. Wat fonkelde en schitterde de steen in het zonlicht! Hij was de nieuwgeboren Koning toegedacht, maar met een snelle beweging legde hij hem in de hand van de weduwe. 'Betaal wat u schuldig bent, en koop u een huis, hof en land, zodat u en uw kinderen een thuis hebben'.

Nadat hij zo gesproken had, sprong hij op zijn paard en wilde de ster tegemoet rijden. Maar die was verdwenen. Dagen-, wekenlang zocht hij ernaar. Grote droefheid overviel hem; twijfel kwelde zijn geest. Was hij zijn roeping ontrouw geworden? De angst, nooit meer God te zullen vinden, knaagde aan hem. Tot op een dag het licht van de ster weer schitterend tevoorschijn kwam. Met frisse moed en een vrolijk hart ging hij opnieuw zijn doel tegemoet.

Hij kwam door en land waar oorlog woedde. Er was leed en ellende. Bloed bedekte de aarde en de harten van mensen. In een dorp hadden de soldaten de boeren tezamen gedreven op het plein. Een onmenselijke dood zouden zij sterven. In hun huisjes schreeuwden de vrouwen, waanzinnig van angst, en de kinderen kermde. Toen werd de jonge koning met afgrijzen vervuld.

Hij had weliswaar nog maar één enkele steen. Zou hij dan met lege handen voor de Koning der mensen verschijnen?

Maar de ellende in het dorp was zo groot, dat hij ook de laatste steen met trillende handen opofferde. Zo werden de mannen vrijgekocht, de vrouwen gespaard en het dorp werd niet verwoest.

Vermoeid en bedroefd reed hij verder. Zijn ster lichtte niet meer. Hij werd door groot verdriet bevangen. Waarheen leidde zijn weg? Steeds weer leidde de nood van mensen hem van zijn doel af.

Jarenlang trok hij zo rond. Uiteindelijk te voet, omdat hij ook zijn paard had weggeschonken. Niets bezat hij meer. Bedelend trok hij door de landen. Hier hielp hij een oude vrouw een te zware last dragen. Daar toonde hij aan een zwakke, hoe hij zich sterk kon maken tegen een overmacht. Hij verzorgde zieken, en van een halfverhongerd paard verjoeg hij de lastige vliegen. Geen nood bleef hem onbekend. Geen smart kon hij ontwijken.

Op zekere dag gebeurde het, dat hij in de haven van een grote stad meemaakte, hoe een man van zijn huilende vrouw en kinderen met geweld werd weggerukt. De man was een slaaf, die zich tegen de heerszucht van zijn meester verzet had. Daarvoor zou hij als galeislaaf moeten boeten. De koning bad en smeekte voor deze mensen. Toen dat niet hielp, bood hij zichzelf aan. Met zijn eigen vrijheid, zijn eigen leven, kocht hij de ongelukkige los en ging als galeislaaf het schip in. Was het niet te zwaar, wat hij dáármee op zich geladen had? Zijn trots kwam in opstand toen hij aan de ijzeren ketting gelegd werd, en hij een plaats kreeg tussen de misdadigers. Onophoudelijk klonken door het ruim de doffe slagen die de maat van de roeiers aangaven. Bij stormweer of bij een gevecht, was hij als geketende aan het gevaar van een gewisse dood blootgesteld.

Had hij niet zinloos gehandeld? Hij kreunde van ellende. In dit uur, waarin zijn geest in opstand kwam en zijn hart zich wilde verharderen, schitterde opeens de ster!

Zijn ster, waarvan hij gedacht had die nooit meer aan de hemel te zullen zien stralen. Die ster verlichtte zijn hart en vervulde hem met rust en zekerheid. Hij wist op de goede weg te zijn. Getroost greep hij de roeiriemen.

De jaren vergingen. Hij vergat ze te tellen. Zijn haar was grijs geworden, zijn handen zaten vol striemen en zijn gekwetste lichaam was moe. Maar zijn hart kende geen bitterheid, want zijn ster lichtte hem steeds voor. Van zijn gezicht straalde de hartelijkheid en goedheid.

Al lang was men op deze wonderlijke slaaf opmerkzaam geworden. En wat hij nooit had durven hopen, gebeurde. Men gaf hem de vrijheid! Aan de kust van een onbekend land verliet hij het schip. Arme vissers ontfermden zich die eer-

ste nacht over hem. In die nacht droomde hij van zijn ster. Om die te volgen was hij als jonge man weggetrokken; weg van zij land en van zijn rijkdom. Een stem riep: 'Haast je, vlug!' Op hetzelfde moment vertrok hij. En, o wonder, toen hij die nacht naar buiten ging, zie daar schitterde de ster weer voor hem. Zijn glans was rood, zoals die van de zon in de avond. Hij haastte zich en kwam aan de poort van een grote stad. In de stad was het lawaaierig en druk. In groepjes stonden mensen bij elkaar. Zij werden door soldaten uiteen gejaagd; ze moesten doorlopen. Zo kwamen ze buiten de muur van de stad.

Hij werd door de mensenstroom meegetrokken; hij wist zelf niet hoe. Doffe angst benauwde hem. Hij klom tegen een heuvel op. Daarboven tussen hemel en aarde, rezen drie palen omhoog. Wat was dat?

Zijn ster, die hem naar de Koning der wereld zou leiden, bleef boven de middelste paal staan. Hij straalde nog één keer. Het was alsof de ster schreide en daarna verbleekte.

Toen werd hij getroffen door de blik van de man, die aan de paal hing.

Al het leed van de wereld moest deze mens in zich opgenomen hebben.

Maar zijn blik straalde ook alle goedheid en grenzeloze liefde uit. Zijn gestalte, misvormd en vol smarten, was nog mooi en waardig. Zijn verkrampte handpalmen, met spijkers doorboord, leken licht uit te stralen.

In een flits besepte de koning ineens: Hij is de koning der mensen!

Hier is God, de Heiland der wereld, die ik zocht, naar wie ik zo vol verlangen op weg was. Hij is mij tegengekomen in al die mensen, die hulpeloos en in nood waren. Hem heb ik gediend, toen ik zoveel gekwelden en gemartelden heb geholpen. Onder het kruis zonk hij op zijn knieën. Wat had hij Hem te bieden? Niets.

Hij strekte zijn lege handen uit naar de Heer.

Toen vielen drie donkerrode druppels van Zijn kostbare bloed vanaf het kruis in de handen van de koning. Zij schitterden, meer nog dan edelstenen.

Een kreet weerklonk. De Heer boog het hoofd en stierf.

Onder het kruis was de koning dood ter aarde gevallen. Zijn handen omsloten de bloeddruppels.

Stervend had hij de Heer aan het kruis aanschouwd.

WAT..... EEN 'HEERLIJK AVONDJE'

Net zoals ieder jaar werd er in Sint Bernardus sinterklaasfeest gevierd.

Om 19.00 uur begon het heerlijke avondje. Iedereen kreeg eerst chocolademelk met een stuk banketstaaf.

Er waren veel bewoners en natuurlijk vrijwilligers op deze avond aanwezig. Zo kon het allemaal beginnen. Er werden verschillende bewoners naar voren gehaald, die bij Sinterklaas een praatje mochten maken.

De heer Woestenesch mocht zelfs twee maal bij de Sint aanschuiven. Dit overtrof waarschijnlijk zijn verwachting. Maar wanneer je ook precies

hetzelfde licht als de kerstman, dan houdt de Sint je in de gaten. Per slot van rekening is de kerstman Sint's grootste concurrent. Er waren hele mooie gedichten en surprises gemaakt. Daar was veel werk aan verricht, een compliment voor alle vrijwilligsters.

Tussendoor werd er gezorgd voor een hapje en een drankje.

Voor iedere bewoner zat er bij het cadeautje een mooi gedicht.

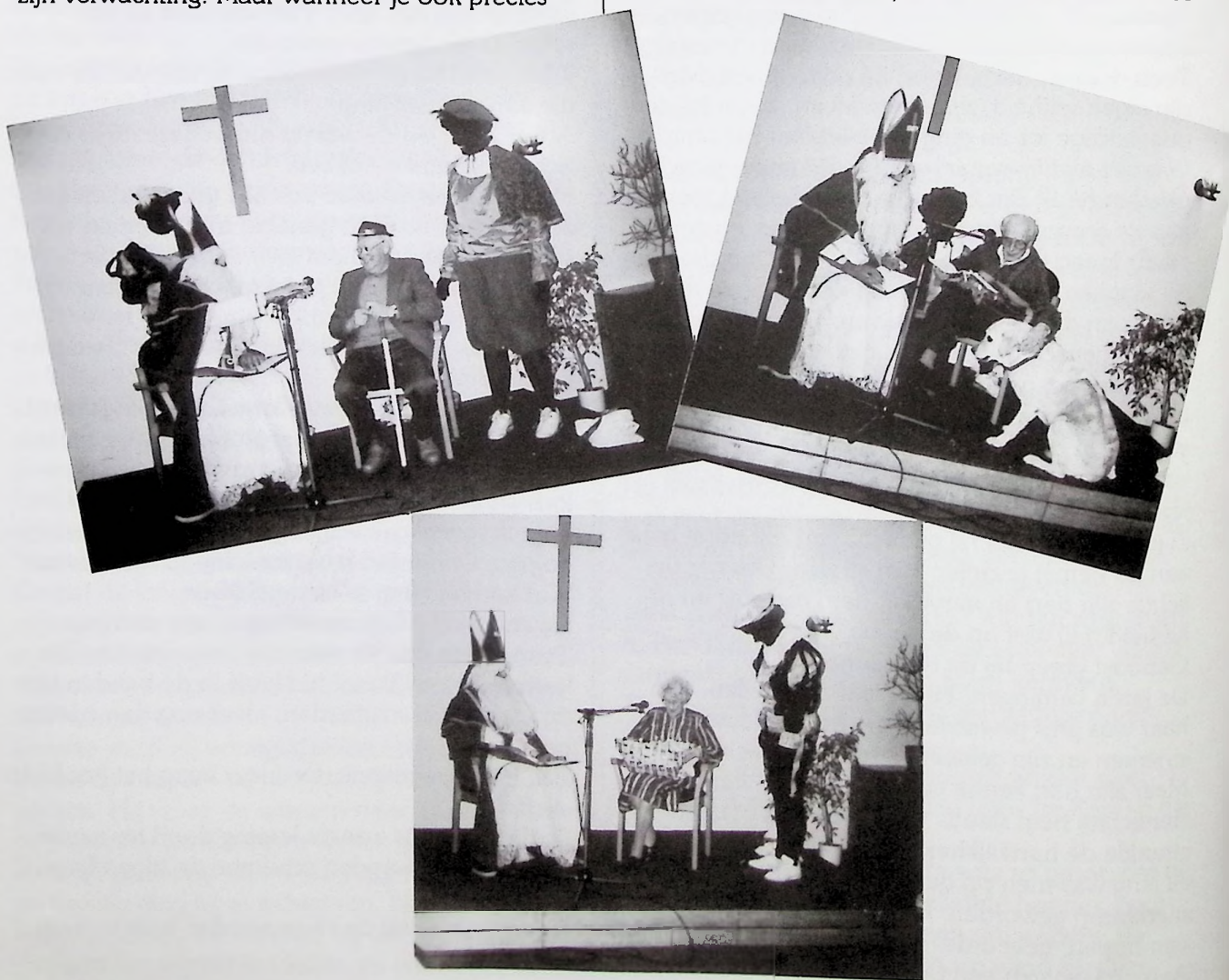
Rond negen uur vertrokken Sinterklaas en zijn Pieten. Wij hopen dat u een gezellige Sinterklaasavond hebt gehad.

Sinterklaas en zijn twee Pieten hebben in ieder geval genoten.

Nou, hopelijk tot volgend jaar dan maar.

Met vriendelijke groeten,

Sint Nicolaas, Piet Pedro en Piet Dubro

CATECHISATIE-PROJEKT

Hallo,

Wij zijn Daphne Klein Entink en Marleen Timmerman. Wij zijn vijftien en zestien jaar oud en zitten in de vierde klas van de MAVO.

Om de week bezoeken wij mevrouw Gijsbers voor catechisatie. We praten over alledaagse dingen die wij meemaken.

Hoi,

Ik ben Dienne van Eerden en ik bezoek elke vrijdagmiddag mevrouw Lammers. Ik ben vijftien jaar en zit in het examenjaar van de MAVO.

We praten met elkaar wat we zoal doen, kijken t.v. of spelen scrabble.

Hoi,

Ik ben Martijn Vonderhorst en ik bezoek elke vrijdagmiddag meneer Woestenesch en meneer Van den Berk.

Ik ben vijftien jaar en zit in het examenjaar van de VBO-metaal.

We praten met elkaar over van alles en nog wat. Meneer Woestenesch en meneer Van den Berk kijken veel t.v..

Meneer Woestenesch was vroeger meubelmaker en meneer Van den Berk woonde in het westen van het land.

Hallo,

Wij zijn Nico Woordes en Astrid Wikkerink en zijn zestien en zeventien jaar oud. We

bezoeken om de week mevrouw Te Lindert om te praten over wat zij dagelijks beleeft en wat wij dagelijks doen.

Mevrouw Te Lindert vertelt veel over vroeger. Dat vinden wij erg leuk om te horen.

Voor het nieuwe catechisatie-project konden we kiezen uit een aantal onderwerpen, namelijk:

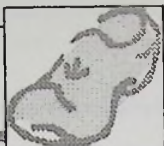
- Gehandicapten sport*
- Wereldwinkel/Amnesty International*
- Bezoeken van zieken en ouderen in de gemeente*

Wij zessen hebben gekozen voor het bezoeken van ouderen in Sint Bernardus, omdat het ons leuk leek om met ouderen te praten over vroeger en nu.

Aan het eind van het project wordt er een kerkdienst gehouden waarin alle catechisanten hun ervaringen vertellen. Deze dienst wordt gehouden op 29 maart in de Gereformeerde kerk te Bredevoort.

Met vriendelijke groeten,

Dienne van Eerden, Daphne Klein Entink, Marleen Timmerman, Martijn Vonderhorst, Nico Woordes, Astrid Wikkerink.

WERK VAN TOEN

Deze keer heeft voor 'Werk van toen' de familie Van Lochem-Te Winkel haar medewerking toegezegd.

De heer Van Lochem had, tot hij samen met zijn vrouw in februari 1997 in Sint Bernardus kwam wonen, een wel zeer ambachtelijk en Hollands beroep namelijk: klompen maken.

Hij maakte de klompen en zijn vrouw ontving en voorzag de klanten van koffie en het wel bekende praatje.

Bij de familie Van Lochem ging, zo'n zestig jaar lang, een boomstam de schuur in en als klompen kwam het er weer uit.

De heer Van Lochem is geboren in Barlo, op 17 februari 1910.

Het ouderlijk huis stond aan de, nu zogenaamde, Groot-Deunkweg. Vroeger was dit de Oonkweg. Het huis, of beter gezegd, de boerderij heette dan ook Oonk. Helaas staat de boerderij er niet meer.

Als kind moest er al flink geholpen worden, zeker ook omdat zijn vader eigenlijk noodgedwongen boer was geworden, liever had hij een administratieve baan gehad. Maar een boerderij ging nu éénmaal over van vader op zoon.

Na de lagere schoolperiode in Barlo lieten zijn ouders hem dan ook vrij in de beroepskeuze, waarschijnlijk omdat zijn vader nooit die keuze heeft gehad, aldus meneer Van Lochem.

Hij koos meteen voor het vak klompenmaker.

De eerste jaren ging hij in de leer bij Wassink, later werd het Nijman in de Aaltense Heurne.

Daar werd hem het klompen maken geleerd.

Toen was het echt nog allemaal handwerk. De heer Van Lochem weet nog exact te vertellen

hoe dat ging:

Als eerste maak je de keus welk hout je gaat gebruiken. Wilgenhout is het beste van kwaliteit, maar populierenhout is mooier van vorm. Het hout is rechter en daarom is het veel gemakkelijker te verwerken.

Het populierenhout dat de afgelopen tijd in de tuin van Sint Bernardus is gekapt zou zeer geschikt zijn. 'Daar had ik heel wat klompen van kunnen maken'.

Als je dan weet welk hout je wilt gaan gebruiken zorg je eerst dat je van de stam handzame 'bollen' (stukken) gaat zagen. Dit gebeurt met de afkortaag.

Hierna ga je met een 'kleufbeitel' (een grote bijl) aan het werk. Je 'kleuft' de grofste stukken eraf. Met het bijltje (kleinere bijl) maak je de klomp zover af, dat je het stuk houdt als klomp kunt herkennen. Het fijnere afwerken wordt met een mes gedaan.

Het voetmodel in de klomp krijg je door hem uit te hollen. Ook nu ga je met een mes aan het werk om hem zo glad mogelijk te krijgen van binnen.

Als laatste wordt de, dan al, klomp met glas geschuurd om hem effen te krijgen.

Zo maak je een klomp op echt ambachtelijke wijze.

In 1929 verhuisde de familie Van Lochem van de Oonkweg in Barlo naar Corle. Hier begon hij zijn eigen bedrijf. Hij was toen nog maar achttien jaar oud.

In Corle hadden we geen electriciteit. Er werd als energiebron gebruik gemaakt van petroleum. De eerste machine, dat is misschien wel een groot woord, deed daar zijn intrede. Een (soort) schuurmachine.

Het was een 'olde fietse' met een schuurband in plaats van een wiel voorop. Met deze schuurband kon ik de klompen schuren. Zelf was ik de motor van de machine, door te gaan fietsen draaide de schuurband rond.

In 1935 trouwden meneer en mevrouw Van Lochem en in 1936 verhuisden ze weer terug naar Barlo, naar de Lichtenvoordsestraatweg. Daar werd hun gezin uitgebreid met één zoon en drie dochters.

Hier waren grotere schuren zodat zij hun bedrijf konden voortzetten. In Barlo konden ze al wel elektriciteit gebruiken.

Omstreeks 1950 kwamen de nieuwere machines, zodat er meerdere klompen tegelijk gemaakt konden worden.

De afkortaag werd elektrisch. Er kwam een kopieermachine, waarmee je het model van de klomp kon maken en een boormachine om het voetmodel voor te kunnen boren.

Na de oorlog begon men de klompen ook te verven, dit gebeurde wel met de hand. Als je de verf ging spuiten verknoeide je teveel.

Het huis van de familie Van Lochem was vanaf de Hamalandroute altijd te herkennen aan de metershoge schoorsteen op één van de schuren. Deze schoorsteen stond boven op de droogkamer, hierin werden de klompen gedroogd. In deze schuur bevond zich een twee meter diepe kelder. In deze kelder werd het hout, dat als afval van het klompenmaken kwam, verbrand. Je stookte de kachel zo op dat de klompen konden drogen. Vandaar dus die hoge schoorsteen. Zo blijkt dat klompen maken toen erg milieuvriendelijk was. Door recycling van het afval werden de klompen gedroogd.

De heer en mevrouw Van Lochem hebben in al die jaren regelmatig toeristen, vooral uit het buitenland, over de vloer gehad. Zij kwamen eens een kijkje nemen hoe zo'n oerhollands product tot stand kwam.

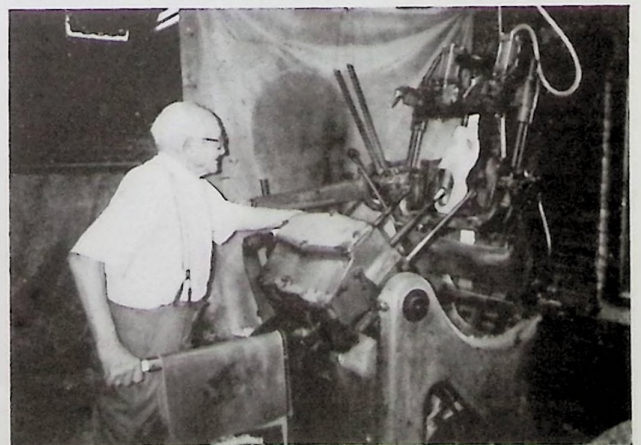
Ik zelf heb nooit een kijkje genomen in een klompenmakerij, maar meneer en mevrouw vertelden dat de kinderen een dia-serie hebben gemaakt van het bedrijf. Wie weet kunnen we deze serie nog eens bewonderen in Sint Bernardus. Een leuk detail is dat de laatste klompen, die begin dit jaar de schuur verlieten, terecht zijn gekomen bij 't Vijfde Wiekje hier in Bredevoort.

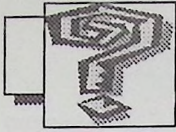
Ik wil de familie Van Lochem bedanken voor het leuke verhaal en het enthousiasme om mee te willen werken aan dit artikel.

Ik wens u nog een fijne toekomst toe, samen met uw kinderen en kleinkinderen.

Tot slot, prettige feestdagen gewenst!

Ester Hijink

WIE BEN IK?

Hallo,
Toen ik in de vorige Krant van 't Zand las wat er bij de foto stond, moest ik wel lachen. Er stond namelijk boven 'twee meisjes'. Ik had, toen ik de foto inleverde, er niet bij verteld dat het mijn tweelingbroer was die bij mij in het opblaasbadje zat. Ik dacht wel: heb ik meteen een begin voor mijn verhaal (bedankt Liesbeth), want dat vond ik nogal moeilijk.

Wij, Marco en Brigitte Bauhuis, zijn geboren aan de Welinkweg 4 in Dale. Wij zijn de jongsten (en verwendsten) uit een gezin van zes kinderen. Echte nakomelingen want de zus die boven ons geboren is, is tien jaar ouder en de oudste zus is achttien jaar ouder. Verder heb ik nog twee broers.

Ik werk nu acht jaar op Sint Bernardus, daarvoor een jaartje op Beth San en op de Pillinck in Lochem een half jaar (allebei tijdelijke contracten). De opleiding ziekenverzorging heb ik gedaan op 'Den Es' in Varsseveld.

Ik heb het prima naar m'n zin hier in Bredevoort en Sint Bernardus, want sinds 1992 woon ik samen met Joop Wevers aan de Ambthuiswal (winkel van Boom) dus ik kan heerlijk lopend naar m'n werk.

In december 1996 is onze dochter Aafke geboren, daarom ben ik minder gaan werken zodat ik volop kan genieten van haar.

Groetjes, Brigitte Bauhuis.

OPLOSSING PUZZEL KRANT NOVEMBER

ER IS MAAR ÉÉN SINT NICOLAAS!

De enige ware Sint Nicolaas is dankbaar en blij naar Spanje teruggereisd. Er waren zoveel verschillen tussen hem en zijn dubbelganger, dat er voor hem geen twijfel meer mogelijk was: die andere sint, vorige maand naast hem afgebeeld in de Krant van 't Zand, is een bedrieger! Niet minder dan 42 lezers en lezeressen hebben geholpen om hem te ontmaskeren en 22 van hen hebben alle veertien verschillen (want zoveel waren het er) gevonden.

En dit zijn de prijswinnaars:

- * mevrouw Scholts-Assink, Sint Bernardus, appartement 225;
- * mevrouw L. van Lochem-Fukkink, Misterstraat 22;
- * Hanny Jansen, Bevrijding 36, Aalten.

Hartelijk gefeliciteerd allemaal en veel succes gewenst met de Kerstpuzzel!

DE NIEUWE FOTO

Op de foto van deze maand staat een schattige baby. Waarschijnlijk moeilijk te herkennen, maar misschien maken we het iets makkelijker door te vermelden dat ze tegenwoordig wat 'spitser' door het leven gaat.

LOKATIECOMMISSIE > CLIËNTENRAAD BEWONERSCOMMISSIE > SOCIALE COMMISSIE

Vrijdagmorgen, 12 december, tien uur. In de zaal van Sint Bernardus zaten de bewoners te wachten op de koffie en ook wel een beetje op de dingen die komen gingen. Want het was anders dan normaal. De lokatiecommissie was voltallig aanwezig en ook de bewonerscommissie zat bij elkaar aan tafel.

Wat ging er gebeuren?

We beginnen eerst maar met de bewonerscommissie. Van overheidswege is beslist dat de bewonerscommissie opgeheven moest worden. Daar waren de bewoners van Sint Bernardus tegen want deze commissie is erg belangrijk voor de bewoners. De reden van deze wijziging is dat de cliëntenraad meer instemmingsrechten heeft gekregen dan voorheen de bewonerscommissie had. Zij hadden, over het algemeen, alleen adviesrecht. Daarom is er een andere naam bedacht en wel de Sociale commissie.

Mevrouw de Ruyter wilde, i.v.m. haar leeftijd (97 jaar) afscheid nemen van deze commissie. Dat werd natuurlijk geaccepteerd.

Dan was er nog de lokatiecommissie. Die naam moest ook verdwijnen, dat moest worden: cliëntenraad.

De voorzitter, de heer Swijtink, vond dit een goede gelegenheid om afscheid te nemen van deze commissie.

Namens de bewoners moest er iemand zitting nemen in de nieuwe cliëntenraad. Drie kandidaten moesten er op de lijst staan en de bewoners moesten officieel hun stem uitbrengen. De heer

Scholten, de heer Van Lochem en de heer Van den Berk hadden zich kandidaat gesteld. Na stemming bleek de heer Van den Berk vijftien stemmen te hebben gekregen. (De heren Scholten en Van Lochem waren stiekem blij dat ze niet gekozen waren.)

In de plaats van de heer Swijtink werd benoemd: de heer Anton Graven.

In een toespraak, gehouden door Hanny Veenhuis, werd het een en ander toegelicht. Namens het bestuur bedankte de heer Bennink, de heer Swijtink voor de voortreffelijke manier waarop hij zijn werk gedaan heeft. Aan de heer Swijtink werd een boeket bloemen overhandigd.

Er werden ook bloemen overhandigd aan mevrouw De Ruyter, mevrouw Lammers, mevrouw Jonker en Betsy Buesink.

De nieuwe sociale commissie bestaat uit: mevrouw Lammers, mevrouw Jonker, Betsy Buesink en nieuw commissielid is Gerry Stronks. In een volgend nummer zal ik de, in onze ogen, belangrijke taken van de nieuwe sociale commissie omschrijven.

De leden van de nieuwe cliëntenraad zijn: de heer Van den Berk, de heer A. Bennink, de heer A. Greven, mevrouw Hoefman, mevrouw Kemperman en mevrouw De Vries.

We wensen de nieuwe sociale commissie en de nieuwe cliëntenraad veel succes toe met hun werkzaamheden voor de bewoners van ons Sint Bernardus!

Betsy Buesink

*De redactie van de Krant van 't Zand
wenst u allen goede kerstdagen en een
gelukkig en gezond 1998.*

ACTIVITEITENKAART???

De laatste jaren is er een tendens te zien dat verzorgingshuizen steeds meer buiten hun muren gaan werken. Ook stichting ouderenzorg volgt deze lijn. Met een positieve indicatie van de gemeente kan men in aanmerking komen voor een zorgwoning.

Deze cliënten kunnen o.a. aan activiteiten in Sint Bernardus deelnemen. Zij betalen hier maandelijks een bedrag voor.

De consumpties die worden verstrekt dienen door een ieder betaald te worden. Hiervoor bieden wij een consumptiekaart aan t.w.v. één tientje, voor een kopje koffie wordt ½0,50 gerekend.

Er zijn in de loop der jaren ook ouderen die hun weg naar Sint Bernardus hebben gevonden, maar niet in een zorgwoning wonen, en wel deelnemen aan activiteiten, zonder betaling. Tot dusver is dit altijd goed verlopen en kon deze service geboden worden. Maar nu moeten we daar anders mee omgaan.

Een ieder die deelneemt aan activiteiten, welke door het huis worden bekostigd, dient een activiteitenkaart te kopen t.w.v. één tientje, voor deelname aan één activiteit rekenen wij ½1,-

Kort omschreven betekent het: wanneer u géén ½50,- per maand betaalt voor de zorgovereenkomst en wenst deel te nemen aan activiteiten dan dient u een activiteitenkaart te kopen.

Heeft u belangstelling maar is het u niet geheel duidelijk, dan zou ik dat graag van u vernemen.

Hanny Veenhuis.

OVERDRACHT PERSONEELSVERENIGING

Op donderdagmorgen 4 december nam de huidige personeelsvereniging bestaande uit: Jolanda Hengeveld, Joke Meulenbeek, Hanny ter Horst, Karin Smees en Maureen Prinsen afscheid.

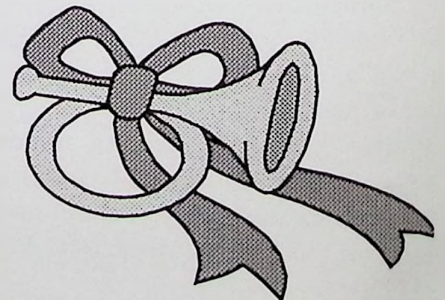
De nieuwe personeelsvereniging, bestaande uit Annie Hakstege, Wilma Nijland, Ina Hiddink en Marie-José Rave, bedankte de oude personeelsvereniging voor hun inzet en de organisatie van activiteiten van de afgelopen jaren.

De oude personeelsvereniging droeg de werkzaamheden over, deze bestaan o.a. uit:

- het organiseren van een personeelsfeest;
- attent zijn bij blijde en droevige gebeurtenissen van personeel, bewoners, enzovoort.

De nieuwe personeelsvereniging hoopt de werkzaamheden op dezelfde voet voort te zetten. Wij wensen hen veel succes hierbij.

Maureen Prinsen, Marie-José Rave

MUTATIES

Hoge Veld

De heer en mevr. Beernink-Althof zijn verhuisd naar appartement 416, hun adres voorheen was: Bredevoortsestraatweg 98.

Beth San: Geen mutaties

Sint Bernardus: Geen mutaties

DIENSTEN EN VIERINGEN

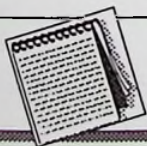
Datum Voorganger	Organist
20 dec. ds. H.J. Zeldenrijk	dhr. Y. ter Haar
24 dec. ds. J. Bakker	dhr. G. Olbach
27 dec. ds. J. van dalen	dhr. W. Fukkink
31 dec. ps. J.G.M. Droste	dhr. H.W. te Bokkel
3 jan. ps J.W. Koster,	dhr. A.J. te Winkel
woord en communieviering	
10 jan. ds. A. Schellevis	dhr. J. Koning
17 jan. dhr. E.J. v.d. Kamp	dhr. J.G. te Lindert

VERJAARDAGEN

25 december	Marian Jetten
31 december	mevr. J. Eeltink-Prinsen app. 205
3 januari	mevr. B. van Lochem-te Winkel app. 220
4 januari	mevr. G.J. Scholten-Toebes app. 207

Allemaal van harte gefeliciteerd met de verjaardag, een fijne dag gewenst.

AGENDA

Donderdag, 18 december komt muziekvereniging "Excelsior" een kerstgroet brengen. Zij stellen zich buiten op voor het gebouw en brengen hun muzikale groet ten gehore.

Woensdag, 24 december om 19.00 uur wordt er in de zaal een kerstviering gehouden. Ds. J. Bakker zal voorgaan en dhr. H. Veenhuis zal voor ons zingen onder muzikale begeleiding van dhr. G. Olbach. **Gasten zijn welkom.**

Donderdag, 25 december, eerste Kerstdag, om 13.30 uur wordt het kerstdiner geserveerd. Bewoners en cliënten met een zorgovereenkomst kunnen zich opgeven bij Jolanda Hengeveld.

Vrijdag, 26 december, tweede Kerstdag, wordt er om 10.00 uur koffie en thee in de zaal geserveerd.

Zaterdag, 27 december is het winkeltje vanaf 10.30 uur geopend tot 11.15 uur.

Woensdag, 31 december, om 15.00 uur is er een oudejaarsviering waarin pastor J. Droste zal voorgaan, dhr. H. W. te Bokkel verzorgt de muzikale ondersteuning. 's Avonds vanaf 19.00 uur is de huiskamer geopend.

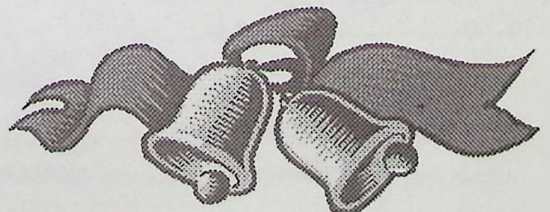
Donderdag, 1 januari wordt er vanaf 10.00 uur koffie en thee geserveerd in de zaal.

Maandag, 5 januari om 14.30 uur verzorgt de KBO, afdeling Bredevoort, wederom een bijeenkomst.

Woensdag 7 januari om 14.30 uur verzorgt het comité van de drie kerken een gezellige middag.

Maandag, 12 januari om 14.30 uur verzorgt de sociale commissie een bingo.

Dinsdag, 20 januari worden er door vrijwilligers weer overheerlijke pannenkoeken gebakken. Volop keuze.

Hoor, de eng'len zingen de eer...

...van de nieuwgeboren Heer! En wij mogen weer meezingen, al die oude bekende kerstliederen die we 'alle jaren weder' met vreugde aanheffen.

We kennen ze zo goed, dat onze kerstpuzzel wel niet zo moeilijk zal zijn.

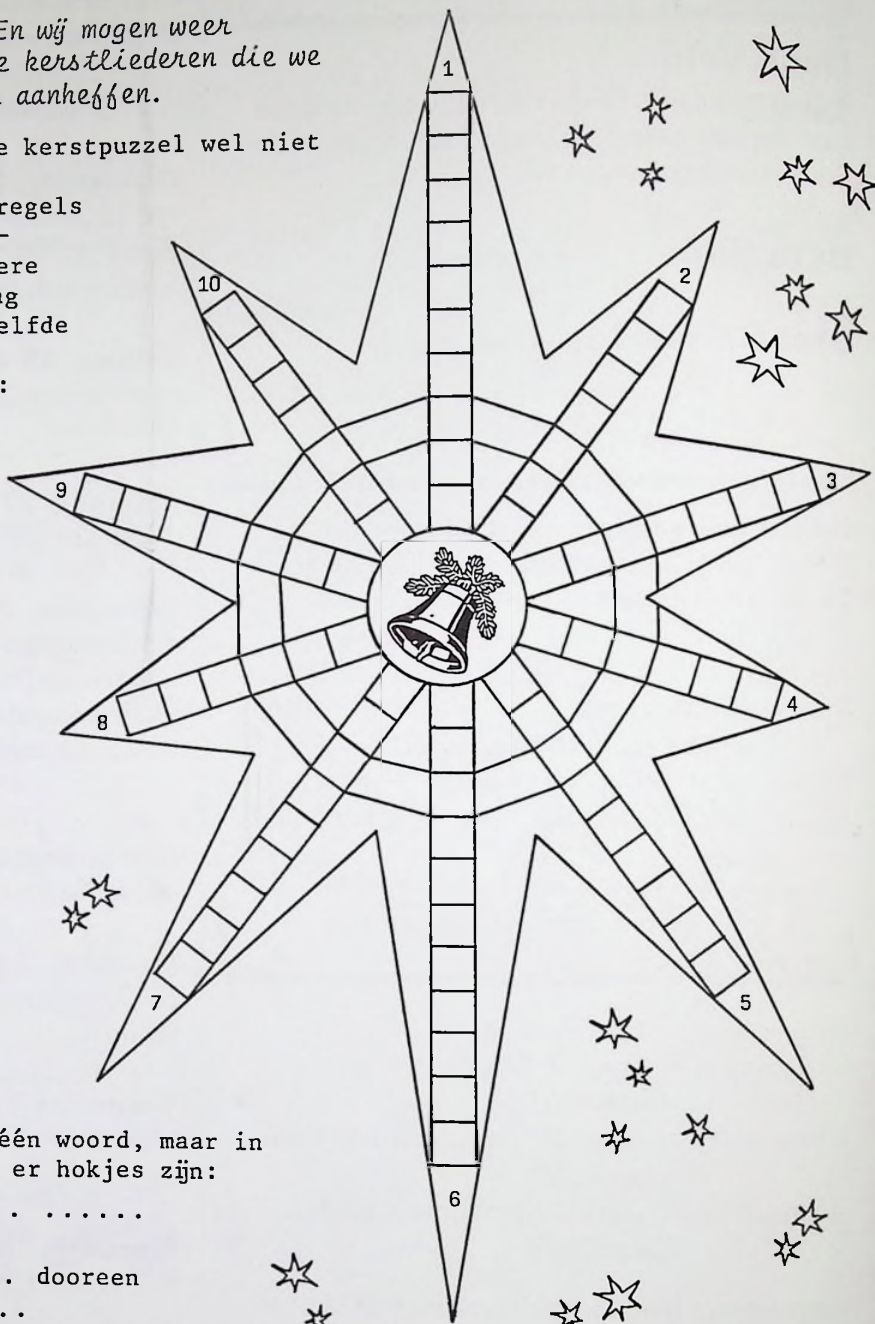
Hieronder vindt u tien halve regels uit bekende advents- en kerstliederen, waarbij u dan de andere helft (een of meer woorden) mag invullen in de hokjes bij hetzelfde nummer, in de grote kerstster hiernaast. Maar denkt u er om: altijd van buiten af naar het midden toe invullen. Nummer 6 dus bijvoorbeeld van beneden naar boven.

U ziet dan dat de op twee na laatste letter van elk woord in een soort cirkel komt te staan. Wanneer u nu in elk vakje tussen twee al ingevulde letters nog een letter plaatst (wel de goede natuurlijk!), dan komt er ook in die cirkel nog een bekende regel uit een kerstlied te staan.

U hoeft als oplossing alleen maar die regel uit de cirkel (20 letters) in te zenden. Wel uiterlijk 31 december graag. Een mooi besluit van het jaar dus.

En nu dan de halve regels die u mag aanvullen, in de meeste gevallen met meer dan één woord, maar in totaal met zoveel letters als er hokjes zijn:

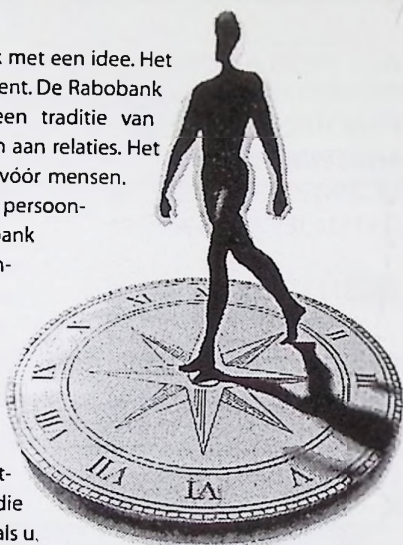
1. Komt tot zijn schijnsel
2. Komt allen
3. Daar schoten drie dooreen
4. Nu daagt het in het
5. Ver van de troon
6. door uw lijden
7. Neem onze liefde in
8. Liggend in de
9. Ziet, hoe ligt Hij hier
10. O, klein

De regel in de cirkel, die u dus als oplossing kunt inzenden, begint met de letter in kolom 1. Wij hopen dat u meepuzzelt, maar bovenal dat u tijdens de Kerstdagen veel blijde kerstliederen zult zingen.

We zijn net zo thuis in de buurt als u

De Rabobank is een bank met een idee. Het idee dat je samen sterk bent. De Rabobank heeft als geen ander een traditie van samenwerken en bouwen aan relaties. Het is een bank van mensen vóór mensen. Dat merkt u al snel in het persoonlijke contact. Elke Rabobank staat midden in de samenleving. Daarom zijn we vaak betrokken bij activiteiten in het bedrijfsleven, verenigingen en scholen. We weten wat er leeft, ook als het niet om bankzaken gaat. Kortom, we zijn een bank die net zo thuis is in de buurt als u.

Rabobank

Aalten - Bredevoort - IJzerlo

Bertram

't Zand 1
7126 BC Bredevoort
Tel. (0543) 45 11 12

Opentijdstijden van
10.00 tot 22.00 uur.

's-maandags gesloten

een
onding,
z' n
wekker

Of vindt u het prettig, dat geratel op de vroege morgen? Er is iets beters denkbaar. Wat dunkt u van een licht muziekje? Ontwaken met de Beatles of Mozart. Met behaaglijk tapijt onder uw voeten en een tuiltje bloemen op de toilettafel.

Dat is wel even anders dan het vroegere slaaphok. In het kleine Bredevoort staat de grootste slaapkamercollectie van de Gelderse Achterhoek opgesteld. Bij Betting. Niet de eerste de beste, laten we dat afspreken. Tot ziens!

Welterusten, uw bedje is gespreid door...

Betting VORANKEUR
MEUBELEN
Bredevoort

Vrijdag koopavond tot 9 uur. Tel.: 0543-451567

HONDA

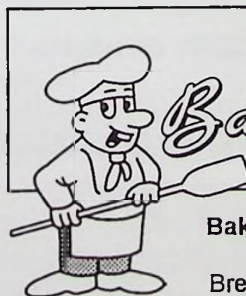

Autobedrijf

A. ten Bruin

Misterstraat 39a - 7126 CB Bredevoort
Telefoon 0543-451788 b.g.g. 0543-452078
Telefax 0543-451080

Bakker Jos

Bakkerij Jos Knippenborg
Zieuwent - Borculo
Bredevoort (0543) 45 12 31

De bakker die iets extra's maakt van uw bestelling!

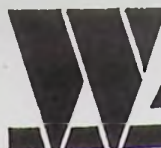

TEN BRUIN Mode

heren- en jongensmode, vrijetijdskleding

Misterstraat 16 - Bredevoort - 0543-451251

TAXIBEDRIJF

WALHOF

3e Broekdijk 2 - 7122 LA Aalten

0543-47 20 02

Telefax 0543-47 73 27

24 uur per dag bereikbaar

heesters · potterie · tuinaarde · tuinverlichting
6 Lokkatten · natuursteen · zieleworte · bomen · tuinbouw
groene en bloeiende planten · bloem · heesters

GroenRijk Willy Heinen

Bredevoortsestraatweg 118
 7126 AA Bredevoort
 telefoon (0543) 451 233

HET RIJKE TUINLEVEN

Openingstijden: Ma. t/m vr. 9.00-18.00 uur
 vr. koopavond tot 21.00 uur, zat. 8.00-17.00 uur

- PLC BESTURINGEN
- SCHAKELKASTENBOUW
- KRACHTINSTALLATIES
- AIRCONDITIONING
- TECHNISCHE ONDERSTEUNING INDUSTRIE
- SATELLIET ONTVANGST

HIDDINK

TECHNISCHE SYSTEMEN & INSTALLATIES
 BREDEVOORT NL TEL. 0543-451037 SEMA 06-59 805495

DRUKKERIJ TE MEBEL BV

VEELZIJDIG IN DRUKWERK

Misterstraat 40 - 7126 CE Bredevoort
 Telefoon 0543-451334 Fax 0543-452052

reparatie, onderhoud en verkoop van
 portofoon- en mobilfoonsystemen
 autotelefoon - semafoon
 telefooninstallaties

w.r. tolkamp

mobilfoon - intercom - oproepsystemen
 autotelefoon - semafoon

Pr. Mauritsstraat 1, 7126 AC Bredevoort, tel. 0543-451754, fax 0543-451547

Voor al uw **SCHILDER, BEHANG-**
 en
GLASWERKZAAMHEDEN

Schildersbedrijf
HANS WENSINK
 Tel. 0543-451489

Deutz - Fahr Trekkers - Werktuigen

ook in speelgoed
 uitvoering

Fa. G.H. KLEIN NIBBELINK

Landstraat 4 - 6 Winterswijksestraat 61 Bredevoort

Telefoon 0543 - 451254